

Ceļš līdz skolai, ambulancei (slimnīcai), pašvaldībai

Skolēnu pārvadājumu maršruti ir organizēti labāk nekā sabiedriskais transports

Egita Terēze Jonāne

«Vietējā Latgales Avīzē» bieži uzklasa lasītāju sūdzības par grūti izbraucamiem vai bedrainiem ceļiem, tāpat viņus uztrauc, ka pagastu pārvaldēs samazinās pašvaldības pakalpojumu klāsts, tāpēc jābrauc uz pašu novada centru. Un daudz ilgāks un garāks ceļš (lasi – rindas) ejams, lai tiktu pie vajadzīgā veselības aprūpes speciālista. Tāpēc laikraksts pēta, kā pašvaldības un valsts ierēdņi nosaka, kuri reģionālie un pašvaldības ceļi jābūvē vai jāremontē vispirms, tāpat avīze lūkoja, kāpēc un kā Latgales iedzīvotāji dodas uz skolu, kādus pakalpojumus saņem pagastmājā un kādus ambulancē (slimnīcā).

Būtu lietderīgāk remontēt vai pārbūvēt vienu ceļu gadā

Jautājām Satiksmes ministrijai par remontētajiem un pārbūvētajiem ceļiem šogad un nākamā gada iecerēm. Interesanti šķiet arī kritēriji, kā ministrija izvēlas, kurus ceļus remontēt vai pārbūvēt un kurus ne.

Satiksmes ministrijas pārstāvji skaidroja, ka, lemjot, kuri ceļi jāremontē vai jāpārbūvē kā prioritāri pašvaldības administratīvajā teritorijā, ministrija ievēro vairākus kritērijus. Proti, tiem ir savstarpēji jāsavieno pilsētas vai novada administratīvie centri, jānodrošina pārrobežu savienojumi, kuros transporta satiksmes intensitāte ir vismaz 1200 transportlīdzekļi dienāktī, tai skaitā 125 kravas transportlīdzekļi. Tāpat par prioritāriem uzskata tos ceļus, kas savieno citus reģionālos ceļus, kuri savukārt savieno reģionālos centrus un kalpo kā alternatīvs maršruts galvenajam ceļam reģionālo centru sasniegšanībai. Uz šiem ceļiem transporta satiksmes intensitātei ir jābūt vismaz 500 transportlīdzekļi dienāktī, tai skaitā 57 kravas transportlīdzekļi.

Ir apstiprināta Valsts reģionālo un vietējo autoceļu būvniecības stratēģija 2027. gadam, kur uzsvērts, ka prioritāte būs vietējās sasniedzamības uzlabošana, lai no katras apdzīvotas vietas, kurā atrodas pagasta pārvalde, uz novada centru būtu nodrošināta iespēja nokļūt pa autoceļu ar labā stāvoklī esošu melno segumu.

Vai iedzīvotāji var ieteikt (un kā) tos valsts ceļus, kas remontējami, pārbūvējami kā prioritāri? «Jā, tāda iespēja ir – informēt Satiksmes ministriju par nepieciešamību uzlabot kāda ceļa segumu, un ministrijas kompetencē ir saziņa ar atbildīgajām institūcijām, lai tās izskatītu iedzīvotāju iniciatīvas un iesniegumus. Līdz ar to ceļu stāvoklis var mainīties salīdzinoši īsā periodā,» skaidro Satiksmes ministrijas pārstāvji.

Kāds lasītājs no Aglonas pagasta, abonējot «Vietējo Latgales Avīzi», atzina, ka ceļus pārbūvē tad, kad valstij vai pašvaldībai ir nauda, un tas tā kā būtu loģiski, bet varbūt der sakrāt tik daudz naudas, lai remontētu vai pārbūvētu vismaz vienu ceļu gadā, nevis vienus un tos pašus ceļus lāpītu katru gadu. Tāpat viņš aicināja būvdarbus darīt tā, lai ceļš nebūtu jāremontē vismaz 20–30 gadus.

UZZIŅAI

Šogad Latgalē pārbūvēti vai uzlaboti (tostarp uzklāts arī asfalta vai dubultais segums, vai veikta vienkārša virsmas apstrāde) šādi valsts ceļi (posmi): Krievijas robeža (Grebņeva)–Rēzekne–Daugavpils–Lietuvas robeža (Medumi), Kārsava–Krievijas robeža (Aizgārša), Krāslava–Dagda, Balvi–Kapūne, Dagda–Aglona, Viļāni–Preiļi–Špoģi, Rēzekne–Dagda, Malta–Sloboda, Pieniņi–Smelteri, Puša–Krāce–Silājāni–Riebiņi, Pleševa–Čilipīne–Kudreva, Kastīre–Kātegrade–Jaunaglona–Kapiņi, Likсна–Kalupe–Vecvārkava–Rožupe, Vecvārkava–Ančīnī–Pieniņi–Kauša, Līvāni–Steķi, Līvāni–Gavartiene–Steķi, Rožupe–Rudzāti–Varakļāni, Špoģi–Arendole–Vecvārkava–Sīļi, Ruskulova–Bērzpils, Ludza–Auziņi–Stojerova, Viļāni–Maltas Trūpi–Lomi, Silmala–Štikāni–Saveļi, Vērēmi–Rogovka, Mazā Asūne–Robežnieki un Zilupes apvedceļš. To kopgarums ir 203,73 km.

Nākamgad Latgalē pārbūvēs vai uzlabos (tostarp uzklās arī asfalta vai dubulto segumu, vai veiks vienkāršu virsmas apstrādi) šiem valsts ceļiem (posmiem): Krāslava–Dagda, Viļaka–Kārsava, Rēzekne–Gulbene, Rēzekne–Greiskāni, Viļāni–Ružina–Malta, Ilūkste–Bebrene–Birži, Ploski–Zīlupe–Škaune–Ezernieki, Balvi–Kapūne, Skrudaliena–Kaplava–Krāslava, Gulbene–Balvi–Viļaka–Krievijas robeža (Vientuli), Vecvārkava–Ančīnī–Pieniņi–Kauša, Ilūkste–Rubaniški–Daugavpils, Dagda–Asūne–Vorzova, Asūne–Panova un Ezernieki–Svariņi–Škaune. To kopgarums ir 114,83 km.

(Avots – Satiksmes ministrija)

Preiļu novada pašvaldība izstrādā jaunus kritērijus

Preiļu novada pašvaldība vēl apkopo informāciju par šogad remontētajiem vai pārbūvētajiem pašvaldības ceļiem un ielām, tāpat top priekšlikumi jaunajam 2023. gada budžetam, «Vietējo Latgales Avīzi» informēja šīs pašvaldības pārstāve Anete Ūrka.

Tāpat pašvaldība izstrādā pašvaldības autoceļu un ielu izvērtējuma kritērijus, un šobrīd jau izvirzīti šādi kritēriji – vai pašvaldības ceļu un ielu pārbūve ir iekļauta pašvaldības plānošanas dokumentos, vai ir izvērtēts pašvaldības autoceļa, ielas tehniskais stāvoklis, kāda ir pašvaldības autoceļa noslodze (transporta intensitāte). Nosakot prioritāros ceļus, kas jāremontē vai jāpārbūvē, pašvaldība ņems vērā arī to, kāda ir uzņēmumu, kas atrodas pie konkrētā ceļa, aktivitāte un kāds ir nodarbināto skaits, vai ceļš ļauj nodrošināt sabiedriskā transporta un skolēnu autobusu kustību, vai tas savienots ar tikpat svarīgiem autoceļiem un vai tas nodrošina pietikļuvi valsts un pašvaldības nozīmes, mīlītāriem, kultūras, tūrisma un citiem objektiem.

Brauciens skolēnu autobusā

Skolēnu pārvadājumu autobuss no Aizkalnes līdz Preiļiem veica 45 km garu maršrutu

Jānis Sondors teic, ka neviena skolēns nekad nav palicis uz ceļa, visi nokļūst skolā laikus

Mamma Jelena atbalsta skolēnu pārvadājumus, jo bērniem Svetlanai un Maksimam tas ir drošs ceļš uz skolu

Autobusā vietas pietiek visiem

Decembrī «Vietējā Latgales Avīzē» izbrauca vienu 45 km garu ceļu loku ar skolēnu pārvadājumu autobusu, kas veda bērnus no Aizkalnes pagasta uz Rušonas pamatskolu un Preiļu 1. pamatskolu, lai uzzinātu, kā skolēni nokļūst līdz skolai.

Skolēnu pārvadājumu autobusa vadītājs Jānis Sondors ar mikroautobusu piebrauca pie Aizkalnes pagasta pārvaldes plkst. 7.50 no Ārdavas puses. Autobusā tobrīd bija tikai viņa meita. Jānim bija zvanijuši daži vecāki, ka viņu bērni nebraukšot, jo esot apslīmuši. «Vecāki vienmēr brīdina mani, ka bērns ir slimš vai kavē. Ja bērns neatnāk un ja vecāki nav zvanijuši, tad es pats zvanu un prasu, kāpēc bērns nav atnācis. Neviena skolēns nav aizmirsts, neviena nepaliek uz ceļa,» uzsvēra Jānis. Viņš pārvadā skolēnus no tiem laikiem, kad vēl darbojās Aizkalnes pamatskola.

Skolēnu autobusa braucienā pavadīju nedaudz vairāk par stundu. No Aizkalnes pagastmājas devāmies uz Strodopoli, pēc tam uz Aizkalnes centru un no turienes braucām, atkal ar vairākām apstāšanās, uz Rušonas pagastu līdz pašai Kastīrei, jo vairāki Aizkalnes pagasta bērni mācās Rušonas pamatskolā un šīs skolas pirmsskolas izglītības grupā. Šņepstos autobusā iekāpa māmiņa Jelena, kas savus divus bērnus pavadīja uz šo skolu.

Preiļu 1. pamatskolas skolēni saposušies braucienam uz Daugavpils teātra izrādi

Viņa pastāstīja, ka bērni vēl ir mazi – Svetlana mācās 1. klasē, bet Maksims apmeklē pirmsskolas izglītības grupu, – tāpēc viņa brauc līdzi. Mamma uzskata: «Skolēnu autobuss ir ērts un drošs bērniem. Ja tāda autobusa nebūtu, maniem bērniem būtu jābrauc ar reisa autobusu, turklāt līdz autobusa pieturai ir paliels gabals, ko iet pa šoseju, un tas nav droši.»

No Kastīres devāmies pa lielceļu Aglona–Preiļi uz Preiļiem, arī šajā posmā bija dažas apstāšanās reisa autobusu pieturā vai pie privātmājām, kur iekāpa skolēni. Kad autobuss piebrauca pie Preiļu 1. pamatskolas, pulkstenis rādīja 8.30, tajā brīdī no skolas ēkas iznāca citi skolēni un skolotāja, lai programmas «Skolas soma» ietvaros ar to pašu Jāņa Sondora vadīto mikroautobusu dotos uz Daugavpils teātra izrādi.

Lai gan mazie ceļi bija tikko uzsniguša sniega klāti, Jānis Sondors ar mikroautobusus tos pieveica diezgan viegli, tikai vienā pagalma ceļā bija jāpievārē iestīgšanas draudi. Viņš teica, ka līdzi nem lāpstu, lai gan to nācies lietot ļoti reti. Tikmēr es novēroju – skolēnu autobuss piebrauc pie katras mājas, katrā pagalmā, kur dzīvo skolēni, izņemot tās apdzīvotās vietas, kur privātais ceļš ir aizsnidzis. Vienā tādā mājā divi brāļi šoreiz brīdā līdz pagasta ceļam, jo bija aizputināts puskiometru garais privātais ceļš.

«Es pats mācījos Aizkalnes pamatskolā, un katru dienu mans ceļš līdz skolai bija 6,5 km. Mēroju to kājām uz skolu un no skolas, katru dienu (mēs mācījāmies arī sestdienās). Tagad bērniem nav jāpieveic kājām lieli attālumi, sevišķi jau ziemas tumšajos rītos un vakaros. Tas ir labi un droši bērniem,» atzina Jānis.

UZZIŅAI

* Cik garš ir skolēnu pārvadājumu tīkls Preiļu novadā? – Vidēji dienā tas ir 1348 km garš.

* Cik maršrutos kursē skolēnu autobusi? – 17 maršrutos.

* Cik skolēnu pārvadā skolēnu autobusi? – 396 skolēnus.

Kāds ir laika ziņā ilgākais maršruts? – Ilgākais laiks, ko pavada skolēns no iekāpšanas brīža autobusā līdz skolai, ir 40–45 minūtes 30 km garā maršrutā. (Avots – Preiļu novada pašvaldības Transporta daļas vadītājs Artūrs Lepers)

Kāpēc un kā iedzīvotāji dodas uz pašvaldību un pagastu pārvaldēm?

Rēzeknes novadā darbojas pašvaldības pagastu apvienības ar pagastu pārvaldēm. «Vietējā Latgales Avīzē» vaicāja Rēzeknes novada pašvaldības darbiniekiem, kāpēc un kā iedzīvotāji vērsas pagastu pārvaldēs un Rēzeknes novada domē.

Šīs domes priekšsēdētājs Monvīds Švarcs pastāstīja, ka pašvaldības pakalpojumu struktūra ir izveidota tā, lai iedzīvotāji šos pakalpojumus, izņemot Dzimtsarakstu nodaļas pakalpojumus (tie ir pieejami Rēzeknes novada domē), saņemtu uz vietas pagastos, lai nav jābrauc uz Rēzekni, kur strādā Rēzeknes novada domes administrācija.

Visus izglītības jautājumus Rēzeknes novadā koordinē un risina izglītības iestādēs, tikmēr iedzīvotāji, kuriem nav interneta bankas, dodas uz pagasta pārvaldi, jo tur var saņemt komunālos maksājumus, zemes nodokli utt. Turpat pagastu pārvaldēs darbinieki palīdz uzrakstīt iesniegumu parāda dalītai atmaksai tiem, kuriem ir noteikta nekustamā īpašuma nodokļa piedziņa. Tāpat pagastu pārvaldes darbinieki uzklasa iedzīvotāju sūdzības un priekšlikumus par sliktiem ceļiem, ūdensapgādi, kapsētu sakopšanu utt. Tomēr pēc pagastu pārvalžu vadītāju novērotā, katru gadu palielinās elektroniski parakstītu un iesūtītu iesniegumu īpatsvars.

Savukārt uz Rēzeknes novada domi iedzīvotāji dodas tad, ja viņiem var palīdzēt tikai administrācijas pārstāvis, proti, tās ir sūdzības par pagasta pārvalžu darbu vai priekšlikumi, kas saistīti ar novada attīstību (piemēram, Rāznas ezera teritorijas attīstība, vēja parku izveide u.c.), vai jautājumi, kur ir vajadzīga vairāku speciālistu palīdzība, piemēram, īpašuma tiesību vai zemes jautājumos. Daži teikuši, ka dodas uzreiz pie administrācijas, tāpēc ka neesot vērts tērēt laiku ceļā uz pagastmāju. Tāpat, ja novada iedzīvotājs ir apmeklējis Rēzeknē kādu valsts iestādi vai notāru, tad pie reizes dodas uz Rēzeknes novada domi, lai uzrakstītu iesniegumu, piemēram, par pašvaldības atteikumu no nekustamā īpašuma pirmpirkuma tiesībām. Iedzīvotāji brauc uz novada domi arī tad, ja ir jāaskaņo nekustamā īpašuma nodokļa parāda dalīta atmaksa. Pašvaldības administrācijas ēkā pieprastākie ir Dzimtsarakstu nodaļas pakalpojumi – dzimšanas vai miršanas fakta reģistrācija, laulību slēgšana u.c.

Jāiestarpina, ka iedzīvotāji no attālākām teritorijām gan uz Rēzeknes novada domi, gan uz pagastu pārvaldi brauc ar sabiedrisko vai privāto transportu, vasarā noder arī velosipēds, ja līdz pagastmājai ir jāmēro vien daži kilometri.

Kā un vai vispār cilvēks nokļūst pie speciālistiem uz ambulanci (slimnīcu)?

«Vietējā Latgales Avīzē», uzklausot lasītājus, jautāja Veselības ministrijai par veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību. Atbildes sagatavoja Veselības ministrijas Nacionālā veselības dienesta pārstāve Evija Štālberga.

Pie kuriem speciālistiem vai uz kuriem pakalpojumiem šobrīd ir garākas pacientu rindas (viens–divi un vairāk gadi)?

TOP 3 ārstu specialitātes, kuru konsultāciju saņemšanai šobrīd ir garākas rindas:

1. Ģenētiķis – jāgaida 189 dienas.
2. Psihoterapeits – 103 dienas.
3. Hematologs – 90 dienas.

TOP 3 izmeklējumi, kuru saņemšanai šobrīd ir garākas rindas:

1. Elektromiogrāfija – jāgaida 174 dienas.
2. Doplerogrāfija galvas un kakla asinsvadiem – 123 dienas.
3. Magnētiskā rezonanse – 121 diena.

Vai «zaļo koridoru» var izmantot visi pacienti, kuriem ir noteikta onkoloģiskā slimšana?

Pacientiem ar aizdomām par onkoloģisku slimību nepieciešamie valsts apmaksātie veselības aprūpes pakalpojumi diagnozes noteikšanai tiek veikti iespējami ātri, lai nepieciešamības gadījumā uzsāktu pacienta savlaicīgu ārstēšanu un sasniegtu labākus ārstēšanas rezultātus. Šo pakalpojumu saņemšana ārpus kopējās gaidīšanas rindas sauc par «zaļo koridoru».

Pacientiem ar aizdomām par onkoloģisku slimību tiek nodrošināta secīga izmeklēšana diagnozes noteikšanai:

- * pacients vērsas pie sava ģimenes ārsta;
- * ģimenes ārsts izvērtē pacienta sūdzības un veselības stāvokli;
- * ja ģimenes ārstam rodas aizdomas par onkoloģisku slimību, ārsts izsniedz nosūtījumu noteiktu valsts apmaksātu izmeklējumu veikšanai (piemēram, mamogrāfijas, ultrasonogrāfijas). Šie izmeklējumi tiek veikti 10 darbdienu laikā no pierakstīšanās dienas un ārpus kopējā ārstniecības iestādei noteiktā finansējuma (kvotas).

Kā iedzīvotāji var ātrāk tikt pie vajadzīgā speciālista, ja valsts rinda ir divi – trīs un vairāk gadi?

– Vienu un to pašu valsts apmaksāto veselības aprūpes pakalpojumu sniedz vairākas ārstniecības iestādes, un gaidīšanas laiks pakalpojuma saņemšanai tajās var būtiski atšķirties. Reizi mēnesī ārstniecības iestādes apkopo un sniedz informāciju Nacionālajam veselības dienestam par gaidīšanas rindu garumiem. Šī informācija tiek publicēta interneta vietnē www.rindapiearsta.lv. Līdz ar to, ja iedzīvotājs, piemēram, vienā ārstniecības iestādē saņem informāciju par piecu mēnešu gaidīšanas rindu ultrasonogrāfijas veikšanai, bet pakalpojumu vēlas saņemt ātrāk, tad iedzīvotājam ir ieteicams iepazīties ar informāciju par citiem pakalpojumu sniedzējiem un rindu garumiem www.rindapiearsta.lv. Lai nokaidrotu aktuālo rindas garumu un veiktu pierakstu, ir jāsasazinās ar iestādes reģistratūru.

Gaidot pakalpojuma saņemšanu rindā, iespējams konsultēties ar savu ģimenes ārstu vai ārstējošo ārstu par pašsajūtu, izmaiņām veselības stāvoklī, zāļu terapijas turpināšanu u.c. jautājumiem.

Kāpēc veidojas šīs gadiem ilgās rindas pie speciālistiem? Ja pietrūkst naudas, tad kurām veselības aprūpes jomām ir vislielākais valsts finansējuma deficīts?

– Visbiežāk tas ir saistīts ar konkrētās specialitātes ārstu pieejamību un noslodzi. Tāpat novērojams, ka garākas rindas var būt populārākās ārstniecības iestādēs, kurās veidojas lielākas pacientu plūsmas.

Kad cilvēki no reģioniem varēs saņemt visus pakalpojumus reģionā (kāda daļa ir tikai Rīgā), sevišķi tagad, kad ir energoresursu (arī degvielas) krīze?

– Valsts apmaksātā veselības aprūpes sistēma veidota ar mērķi iedzīvotājiem pēc iespējas tuvāk dzīvesvietai nodrošināt primārās veselības aprūpes pakalpojumus (ģimenes ārsta prakses pakalpojumus), ambulatoro palīdzību un palīdzību dienas stacionārā. Vienlaikus tiek nodrošināta valsts organizētā Ģimenes ārstu konsultatīvā tīkla 66016001 darbība, kur iedzīvotāji var vērsties, lai saņemtu medicīnisku padomu vienkāršu saslimšanu gadījumos ārpus ģimenes ārsta prakses darba laika.

Tuvāk dzīvesvietai iedzīvotājiem ir pieejamas zemāka līmeņa stacionārās ārstniecības iestādes, kas nodrošina aprūpi un terapiju, bet sarežģītākas operācijas un komplikētāku ārstēšanu nodrošina reģionālajās un klīniskajās universitāšu slimnīcās, kurās ir nepieciešamais ārstu–speciālistu nodrošinājums, pieejamas atbilstošas tehnoloģijas, speciālistu un aprūpes personāla diennakts klātbūtne. Akūtos, sarežģītos gadījumos Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienests pacientu nogādā uz tuvāko slimnīcu, kurā ir profesionālu komanda, kas veic nepieciešamos izmeklējumus un nodrošina drošu un kvalitatīvu veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu.

Šāda pieeja ir ne tikai pacientam draudzīgāka, bet arī efektīvāk ļauj izmantot veselības aprūpi atvēlētos līdzekļus un personālu.

Kāda simmāmiņa, kura bija atbraukusi uz Preiļu poliklīniku no Galēnēm, pateicoties mazdēlam, kurš atveda viņu ar savu privāto mašīnu, rosināja pašvaldībā ieviest transporta pakalpojumu par simbolisku maksu, lai iedzīvotājiem nebūtu jāpielāgojas reisa autobusiem, tie kursējot pēc nesaprotama grafika. Piemēram, ja pie daktera jābrauc ar rīta autobusu, tad mājās var aizbraukt tikai vēlā pusdienlaikā, un pensionāram vairākas stundas jāpavada autoostā. Tāpat simmāmiņa lūdza likvidēt rindas pie speciālistiem, atbalsīt jaunos, lai viņi mācās par ārstiem, un tad visi būs veseli. Atliek novēlēt, lai sirmgalves teiktais piepildās.

Publicitātes un Egītas Terēzes Jonānes foto